

Jana Kálnová: The oestrus synchrony and enrichment in captive chimpanzee (*Pan troglodytes*)⁶

Školitelský posudek

Diplomová práce Jany Kálnové je založená na nadstandardně důkladném přehledu literatury a na zpracování velmi rozsáhlého souboru dat. Jako školitel bych však rád vyzdvihl především Ty body, které nemohou být patrné při čtení samotného textu. Studentce se totiž podařilo velmi významně posunout kvalitu péče o lidoopy chované v našich zoo. Podmínky chovu inteligentních a emočně vyspělých zvířat, jakými jsou lidoopi, nejsou u nás zdaleka uspokojivé. Termín enrichment (obohacování prostředí a denní činnosti zvířat novými podněty) nebyl mnoha ošetřovatelům znám a plánovitý enrichment se neprováděl. Když se Jana Kálnová objevila na ředitelství ostravské zoo s návrhem svého projektu, byla přijata velmi zdráhavě a s jistou nevolí. Téma se jí podařilo prosadit mimo jiné díky tomu, že v rámci své studentské práce v zoo začala pomáhat jako ošetřovatelka a krom toho že připravovala samotný enrichment, věnovala se i ostatní ošetřovatelské rutině. Počet hodin pozorování šimpanzů uvedených v práci proto zdaleka neodráží mimořádné množství času, které autorka svému experimentu věnovala.

Jana Kálnová svou práci založila nejen na důkladném průzkumu publikované literatury, ale i na rozsáhlé komunikaci s ošetřovateli lidoopů ve světových zoo, především prostřednictvím internetových diskusních skupin. Techniky enrichmentu využitě v jejím experimentu jsou vybrány na základě důkladného průzkumu a vlastního testování různých alternativ. Studentka však neudělala klasickou chybu řady jiných „aplikovaných“ prací a snažila se o předání svých zkušeností ošetřovatelům a vedení zoo a o pevné ukotvení nové techniky coby ošetřovatelské rutiny. V tom měla mimořádný úspěch. Jana Kálnová má schopnost motivovat své okolí a postupem času tak svůj zápal předala jak ošetřovatelům, tak i vedení zoo. Dnes již v ostravské zoo enrichment probíhá jako pravidelná ošetřovatelská rutina.

Dopad práce Jany Kálnové se však neomezil jen na ostravskou zoo. Její první prezentace na setkání pracovních skupin pro primáty Unie českých a slovenských zoologických zahrad se setkala se zájmem a během následujícího roku se plánovitý enrichment zavedl nejprve v ústecké zoo a postupně ve větší či menší míře i v dalších zahradách. O další rok později již Jana Kálnová spoluorganizovala první z každoročních setkání ošetřovatelů lidoopů, na kterých se vzájemně předávají zkušenosti týkající se zdaleka ne jen enrichmentu. Během několika let se tak studentce podařilo velmi významně posunout úroveň péče o velké lidoopy v České Republice. Musím zdůraznit, že jako její školitel na tom mám jen pramalou zásluhu.

Komentář k samotnému textu diplomové práce přenechám oponentům, až na jednu připomínku. Z práce je totiž zřejmé, že autorka podlehla dojmu, že dle obecného očekávání ve správné diplomové práci musí být „hlavně hodně statistiky“. Netroufám si posoudit, nakolik byl její dojem mylný a nakolik měla pravdu. Každopádně v kapitole o enrichmentu jsou některé analýzy zařazené spíše aby tam byly než že by jich bylo třeba. Přitom některé z nich jsou problematické. Osobně bych raději viděl práci založenou na pečlivější analýze a důkladnější diskusi menšího počtu výsledků.

I přes tuto připomínku však diplomovou práci považuji za zdařilou, za velmi přínosnou a v jistém ohledu bez nadsázky za průlomovou. Jednoznačně jí proto doporučuji k obhájení.

Mgr. Stanislav Lhota